

Великдень, Різдво чи Новий рік?! Не можна, НЕ МОЖНА БУХАТИ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ! Я відразу зрозуміла, що щось трапиться, коли він увійшов у салон, а за ним шлейфом – горілчаний дух. Міцний такий! Подих перехоплює! Звісно, я образилась і розізлилась. Спочатку зовсім не хотіла з ним говорити. Він, напевно, відчуваючи свою провину (адже є в ньому щось від нормальної людини!), трохи посварився, я щось пробурмотіла у відповідь... Але таки заспокоїлась. Хоч передчуття чогось страшного не зникло.

Отож... Цей старий дурень... Набухатися він не забув, а сирену полагодити – забув! І от, урешті, які наслідки! Бідолаха просто не почув, просто не почув, як наближається машина... А цей ідіот... Ще водій, називається! Зрозуміло, у тебе професійна звичка –

швидко їздити, усі тобі місце звільняють на дорозі! Але скільки не тисни кнопку, якщо сирена зламалася, то вона не працює, і ніхто тобі не те що не поступиться, а взагалі... Це ще диво, що раніше ні в кого не в'їхав, йолоп...

...Боже! Я ж усе бачила так само, як і цей старий дурень! Але що я могла зробити... Що я могла зробити!

Моє завдання – рятувати людські життя, а не відбирати! І от тепер я везу чоловіка, якого щойно збила, у лікарню. Везу, хоч розумію, що не встигну. Може, його душа ВЖЕ покинула тіло, відлетіла... Я не знаю. Я везу його. Везу його жінку, яка продовжує кричати на цього старого дурня... Кричати, напевно, гучніше, ніж моя сирена... Виє її дитина в колясці...

Боже!

Яка ж я тепер Швидка Допомога?!

ПІДГОРІЛИ

Те літо видалося аж надто спекотним. Якщо в червні ще можна було терпіти знущання сонця більш-менш безболісно, то в липні, аби витримати сорокаградусну задуху, люди мусили (яка іронія!) їхати кудись на південь – на море. Уранці й увечері шукати порятунку в прохолодних зелених хвилях, а вдень ховатися в морозильних камерах готельних холодильників.

Родина Макарових так і вчинила. Щоправда, не в повному складі: Ванько, худий, як тріска, і блідий, як крейда, десятикласник, уже майже одинадцятикласник, залишився в маленькому й нецікавому провінційному місті. Це було вкрай несправедливо: поки батьки, а точніше, мати і його новий вітчим, насолоджувалися коктейлями десь на турецькому узбережжі, Ванько мусив пектися на палючому українському сонці. Образа, спочатку локальна – на матір, а потім, як це часто буває в підлітковому віці, – усесвітня, швидко переросла в справжнісіньку депресію. Плоди цієї депресії мусила збирати старенька Ганна Миколаївна – бабуся Ванька.

У далекому радянському минулому Ганна Миколаївна була вчителькою літератури. Тож, зрозуміло, мала специфічне бачення дитячого виховання: змушувала внука читати товстезні томи російських та українських класиків, трохи тонші віршові збірки європейських романтиків і, нарешті, окремі твори із власного доробку. Як і належить будь-якому нормальному хлопчині його віку, Ванько ненавидів за це бабуся. Проте обожнював її картопляні пиріжки. Іноді йому здавалося, що від самогубства – єдиної можливої перемоги над світовою несправедливістю – його втримують самі лише картопляні пиріжки.

* * *

Десь на третій день після від'їзду клятого прибуду дяді Віті й не менш клятої, хоч і рідної, матері

на море, а також після чергової комп'ютерної ночі червоноокий Ванька сидить на кухні і знехотя длубає ложкою ріденьку вівсяну кашу. Ганна Миколаївна, стоячи до нього спиною, миє посуд. Із самого ранку вже спекотно; можливо, тому вона постійно змочує собі лоба холодною водою і важко зітхає.

– Їж швидше, мені треба вимити тарілку, – незадоволено, проте зовсім не агресивно каже бабуся, намащуючи миючим засобом губку. – Ти вже півгодини сидиш.

– Не хочу, – чесно відповідає Ванько, малюючи ложкою в сіруватій субстанції чергове коло.

Ганна Миколаївна бере пательню і починає її натирати.

– Вівсянка корисна. Пам'ятаєш, лорд Генрі із «Собаки Баскервілів» уранці їв саме її...

– Не пам'ятаю.

Ганна Миколаївна припиняє терти пательню і розвертається до Ванька обличчям. В її очах недовіра, змішана з роздратуванням.

– Тобто як? Я ж тобі говорила вчора прочитати «Собаку Баскервілів»!

– А я не читав!

Червоні очі Ванька з викликом дивляться прями-сінько в підсліпуваті бабусині.

– Тобто як? – знову повторює Ганна Миколаївна. – А чим же ти займався тоді?! Ти ж казав, що хочеш ще почитати, коли я до тебе стукала вчора ввечері!

Ванько нічого не відповідає. Тільки позіхає й опускає очі в тарілку. Після недовгих роздумів він таки вирішує з'їсти ще одну ложку каші.

– То ти знову грав на комп'ютері! – здогадується бабуся. Вона бере до рук якусь каструлю і, розвернувшись спиною до Ванька, тре її губкою. – Я ж тобі казала: ніякого комп'ютера, поки не дочитаєш Конан Дойля!

Ванько мовчить. Каша не лізе, до того ж дуже



хочеться спати. Бабуся зітхає, змочує лоба водою і тре каструлю. Сонце підіймається все вище.

Урешті посуд закінчується, а каша – ні. Ганні Миколаївні вривається терпець, тож вона гучніше, ніж цього дозволяє вчительська етика, звертається до онука:

– Швидше додай свою кашу і марш читати «Собаку Баскервілів»! Мені треба домивати посуд. Через десять хвилин серіал... І ніякого комп'ютера! Тебе покарано!

До Ванька поступово доходить зміст останніх бабусиних слів. Деякий час, секунди три, на кухні чути тільки, як біжить із крана вода. Від напруги, напевно, таргани, якби вони навіть були в начищеній до блиску квартирі Ганни Миколаївни, втекли б до сусідів. Саме після такого затишшя зазвичай падають атомні бомби...

– Та не буду я її жертви! – кричить Ванько.

...або тарілки. Вони перевертаються, розбризкуючи рідкувату вівсяну кашу навсебіч, а потім падають на підлогу з дещо надмірним дзвоном. Слідом за тарілками падають стільці, на яких до того сиділи невиспані десятикласники, а в бабусь починають сіпатися щоки і вириватися ритмічні «ой-ой-ой». Бабусі також падають, якщо щастить – на стілець. Ганні Миколаївні щастить.

– Ти мене вже дістала! – знову кричить Ванько, оглядаючи навколишній простір у пошуках чогось такого, що можна було б кинути. – Спочатку мамця зі своїм хахалем їдуть на моря, потім ти падаєш мені на голову! Поки всі мої друзі десь відпочивають... Я мушу сидіти здесь і читать... Читать фіг знає шо! – Ванько таки знаходить, що можна кинути. Тут-таки на столі лежить нещодавно відкрита пачка з якимись пігулками. Хлопчина ковзає по ній поглядом і, повторюючи перші чотири букви назви, кидає його прями-сінько в лоба бабусі. Бабуся сіпається.

– Валі... Валі... Валі звідси! Як ти мене дістала! Як мене всі дістали! – зараз очиська Ванька стали ще червонішими. – Як мене всьо дістало! Іди ти до біса зі своїми Дойлями! Ти мені ще на компі заборониш грати? Та йди ти до біса! – Ванька гупає кулаком по столу, бабуся здригається і гучніше йойкає. Ніж, який до того спокійно стояв на підставці, вивалюється звідти, і знервований Ванько його хапає. – Як мене всьо дістало! Та я... Та я собі вени поріжу! Будете знати!.. І ти, і моя клята матуся!

Ганна Миколаївна не спроможна бодай щось промовити. Вона злякано дивиться на онука, йойкає і міцно притискає руки до грудей. Ванько у свою чергу міцно стискає ножа і намагається спопелити бабусю поглядом. Розуміючи, що нічого з цього не вийде, він, урешті, ледь не послизнувшись на каші, вибігає з кухні, влітає до своєї кімнати і гучно грюкає дверима. Минає ще десь із півхвилини, і Ганна Миколаївна під ледь приглушений супровід «Ram-

mstein» із Ванькових колонок тремтячими руками шукає загублені пігулки, водночас обливаючись холодною водою.

* * *

Те літо справді видалось аж надто спекотним. Умикати піч – це справжні тортури, але заради коханого онука, нехай і трішки неврівноваженого, можна піти на будь-які жертви.

Ганна Миколаївна, витративши довгі дві години на те, щоб заспокоїти нерви, зрештою вирішила примиритися з Ваньком. Повсякчасно зітхаючи, вона прибрала залишки каші й тарілки, поставила на місце стілець. Про серіал навіть не згадувала. Намила й начистила картоплі, замислила тісто... Бабуся знала гастрономічні вподобання онука, тож найкращим варіантом для примирення обрала пірижки. Дуже швидко на кухні стало як у пеклі, але заради онука...

...А Ванько після ранкового скандалу вирішив заспокоїтися грою в шутер. Виходило кепсько. Його постійно вбивали, настрої псувався ще більше, тож урешті, стомлений сваркою з бабусею, спекою, грою і безсонною ніччю, хлопець вирішив трішки відпочити. Вимкнув комп'ютер, одягнув подарунок дяді Віті – навушники «Marshall» – і вмостився на ліжку. Ніж перед тим, ясна річ, відклав подалі, а двері зачинив на засув. За кілька днів до від'їзду батьків у Туреччину він змусив Вітню відремонтувати той засув. Аби ніхто не порушував особистий простір, так би мовити, а насправді – щоб не заважав дивитися порно.

* * *

Минає ще якийсь час. Ганна Миколаївна ставить у піч останню порцію пірижків і тяжко зітхає. Укотре змочує лоба холодною водою. Їй недобре: спека, посиленна піччю, тисне на мозок і заважає нормально дихати. Але бабуся знає: пірижки того варті. А ще більше того варті Ванько!

Вона підіймається зі стільця і повільно, мов у тумані, прямує до кімнати онука.

– Ваню! – кличе вона. – Іди їсти!

Мовчання у відповідь.

...Nun, liebe Kinder... gebt fein acht!

Ich bin die Stimme... aus dem Kissen...

Ваня сопе.

– Ваню! – підходячи до дверей у кімнату онука, знову кличе бабуся. – Я приготувала твої улюблені пірижки!

Мовчання за дверима стає підозрілим. Ганна Миколаївна важко зітхає.

...Ich singe bis der Tag erwacht...

Ваня сопе.

– Ваню! Ваню! – бабуся занепокоєна. Вона не-
сміливо стукає у двері і кладе долоню на ручку. – Ти
мене чуєш? Ваню!

Ніхто не відповідає, ніхто не чує...

...Einheller... Schein am Firmament...

Ваня сопе.

– Ваню, ти ж тоді пожартував?! – бабуся сіпає ручку
дверей, але та і не думає відчинитися. Дядя Вітя добре
полагодив засув. Дихання Ганни Миколаївни збивається.

...Mein Herz Brennt!!!

Бабусину уяву блискавкою пронизує ніж, який
уранці вихопив онук. Вона пригадує його погрози
«порізати вени», і дихання збивається ще сильніше.

...Mein Herz Brennt!!!

– Ваню! – кличе Ганна Миколаївна слабким го-
лосом і однією рукою намагається відчинити двері,
а іншою хапається за серце.

...Mein Herz Brennt!!!

Ноги зраджують Ганні Миколаївні, тож вона,
спираючись на стіну, повільно зсувається на підлогу.

...Mein Herz Brennt!!!

– Ваню... – шепоче Ганна Миколаївна і лізе тією
рукою, що раніше тримала ручку дверей, у кишеню

старої сукенки. Звідти виймає пігулки.

...Mein Herz Brennt!!!

Утискує собі до рота одну таблетку, яка, ясна річ,
нічим допомогти не може.

...Mein Herz Brennt!!!

Очі Ганни Миколаївни заковчуються, а рука тре
ліву частину грудей.

...Mein Herz Brennt!!!

Ганна Миколаївна здригається, її груди кілька
разів важко здіймаються, і бабуся заспокоюється.

...Mein Herz Brennt!!!

Ваня сопе. Композиція в навушниках замовкає,
і після секундної паузи починається інша.

* * *

Ваня прокидається від страшної спеки й непри-
ємного запаху. Розплющує очі і спочатку думає, що все
ще продовжує спати: обриси кімнати губляться в диму.
Хлопчина скидає «Marshall» і різко зістрибує з ліжка.

– Бабусю! – кричить він, у три стрибки опиняю-
чись біля дверей і відмикаючи засув. – Бабусю! У
тебе пиріжки...

ПТАХИ Й ЦВЯХИ

Ваші діти – птахи, що співають хрипким
голосінням,

Чи то круки, чи півні, індички, чи дояри кіз,
Достобіса тужливі, холодні, потворно-осінні
Перетравники досвідів, покидьки, косарі кіс.

Ще мій дід за часів, коли був молодим Діонісом,
За сумісництвом – учнем Діани і родичем інших
богів,

Одним пострілом з луку в холодному темному лісі
Трьох таких посилав у глибінь не Морфеевих снів.

Як нащадку дідівського методу їсти і жити,
Мені звично стріляти птахів, їх скубти й
на легкому вогні

На пательні з олією смажити в спеціях, чи то
В казані їх варити. Це солодко й звично мені!

Серед ваших дітей сумовито-палкий соловейко,
Може, тільки його я не їм – надто мало м'яся,
Але мушу стулити і цьому мерзотнику пельку,
Не брехав щоб без змісту, лиш формою
і без кінця.

Ваші діти – птахи, депресивно-приречені вірші.
Мої діти – цвяхи у кімнаті, де стін тільки шість.
Чую: лепет птахів став німого мовчання тихіше;
Знайте: стукіт цвяхів недалеко від ваших обійсть!